

JUSTISDEPARTEMENTET	
12 MAI 2009	
SAGNR:	200801698
AVD/KONTOR:	LOV / EP / KKF
BUKKN:	52
ARKIVKODE:	

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@jd.dep.no

Deres ref:
200801698
EP/KKF/mbb

Vår ref: #80023v1/th-th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@jus.no T +47 22 03 50 61

04.05.2009

Høringsuttalelse - 2007:16 Ny skiftelovgivning

I Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 25. november 2008 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettsikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for familierett, arv og skifte. Lovutvalget består av Ingrid Lång (leder), Marit Falkanger, Hilde Grytten Guldbakke og Odd Hugo Palmer.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

Advokatforeningen støtter i hovedsak det forslag som skiftelovutvalget har fremlagt i NOU 2007:16 om ny skiftelovgivning. Det er et positivt bidrag til å skape en ryddig oversikt over de regler som gjelder vedrørende skifte av dødsbo. At reglene om skifte av felleseie ved separasjon og skilsmisse er foreslått skilt ut og overført til ekteskapsloven, gjør det lettere å finne frem i lovene, både for advokater og for privatpersoner som har behov for å sette seg inn i bestemmelsene.

Advokatforeningens bemerkninger til de enkelte kapitlene i NOUen følger under.

Skiftelovutvalget har også fremmet forslag til ny lov om forsvunne personer. Advokatforeningen støtter lovforslaget.

II Kommentarer til de enkelte kapitlene:

Kap. 5 Prinsipielle utgangspunkter.

Skiftelovutvalget har valgt å gå inn for en egen prosessuell lov om dødsboskifter.

Advokatforeningen finner ikke å kunne støtte dette forslaget. Målsetningen er å gjøre de prosessuelle reglene om dødsboskifter så tilgjengelige og presise som mulig. Disse hensyn ivaretas best ved å samle de materielle og prosessuelle bestemmelsene for både dødsboskifter og felleseieskifter til hhv. arveloven og ekteskapsloven.

Advokatforeningen mener dette vil gi best forståelse for reglens sammenheng og anvendelsesområde for brukerne, uavhengig av om disse har juridisk kompetanse eller ikke.

Kap. 6 Domstolens rolle i dødsfalls- og dødsbobehandlingen osv.

a) Offentlig - privat skifte

Advokatforeningen støtter utvalgets syn når det gjelder å opprettholde ordningen med "offentlig skifte".

Den prinsipielle endringen i § 3-5 om at loddeierens ansvar kun skal begrense seg til det disse har mottatt i arv, vil naturlig begrense antall offentlige skifter. Forslaget støttes.

Lovens oppbygning med privat skifte som praktisk hovedregel uten større hindringer vil også kunne redusere antallet offentlige skifter.

Advokatforeningen støtter videre utvalgets vurdering om å løfte flere oppgaver bort fra domstolsbehandling under det offentlige skifte, f.eks. ved at arbeidet med utlodningen overlates ene og alene til bobestyrer. Bobestyrers rolle vil med dette bli mer omfattende enn i dag. Advokatforeningen er dog ikke enig i at det er ressursbesparende at arveavgiftsberegningen i offentlige skifter foreslås overtatt av avgiftsmyndighetene og at retten da skal sette av midler til dekning av arveavgift, jfr utkastets § 13-4, 5.ledd. Dette er tungvint og upraktisk, fordi når det skal avsettes midler så må retten først beregne hva avgiften blir. Å avsette akontobeløp synes lite hensiktsmessig idet det da må påregnes etterutlodning, og boet blir dermed ikke endelig avsluttet før avgiften er ferdig behandlet av skatteetaten. Dette kan av erfaring ofte ta veldig lang tid. Advokatforeningen mener derfor at nåværende ordning må opprettholdes.

Advokatforeningen støtter forslaget om å tilrettelegge og styrke bobestyrers rolle i skifteprosessen. Domstolen på sin side fortsetter å være konfliktløser i prosessen.

Advokatforeningen støtter imidlertid ikke forslaget om å opprettholde skillet mellom begrepene "bobestyrer" i offentlig skiftebehandling, og "bostyrer" i konkurssammenheng.

Advokatforeningen finner det riktig å benytte ett begrep i begge sammenhenger. Begrepet "bostyrer" synes mest benyttet. Advokatforeningen deler ikke utvalgets oppfatning om at begrepet "bostyrer" gjenspeiler større kompetanse og ansvar sammenlignet med "bobestyrer".

Advokatforeningen slutter seg til utvalgets syn om å videreføre tilbudet om offentlig skifte også ved separasjon og skilsmisser.

Kap. 7 Dødsfallsbehandling

7.2. Dødsfallsregistrering

Utvalget har vurdert det hensiktsmessig at dødsfall skal meldes kun til ett sted i hvert distrikt, og ikke slik det i dag er hvor lensmannen og tingretten begge mottar dødsfallsmeldinger. Utvalget foreslår at oppgaven legges til tingretten.

Advokatforeningen støtter dette forslag. Saksbehandlingssystemet vil på denne måten effektiviseres og ansvaret vil bli samlet på en hånd.

7.3. Veiledning og bistand

Advokatforeningen støtter utvalgets syn med hensyn til å lovfeste tingrettens veiledningsplikt overfor interessentene i et dødsbo.

Tingretten utfører også i dag veiledning. En lovfesting gir interessentene informasjon om tingrettens plikt i så måte

7.5. Innhenting av opplysninger - innsyn i avdødes økonomiske forhold

Advokatforeningen støtter utvalgets syn når det gjelder sikringen av innsyn i avdødes økonomiske forhold før skifteattest utstedes. En rett for arvingene til innsyn i avdødes formuesforhold før skifteattest utferdiges, vil virke klargjørende og effektivisere bobehandlingen. Det er imidlertid viktig at det er tingretten som styrer denne prosessen. Dette gjelder også vurderingen av om vedkommende i tilstrekkelig grad pretenderer å være arving etter avdøde.

Advokatforeningen mener det er riktig å presisere i lovteksten at ektefeller og slektninger plikter å gi opplysninger om det de vet om avdødes formuesanliggender og støtter derfor utvalgets forslag.

Videre er det av vesentlig betydning at avdødes eventuelle testament blir kjent så tidlig som mulig i prosessen. Advokatforeningen støtter derfor også utvalgets syn m.h.t. å lovfeste rettens mulighet til å kunne gi fullmakt til å gjennomgå bankboksen til avdøde med henblikk på å finne et eventuelt testament.

Advokatforeningen støtter derfor utvalgets ønske om en styrkning av disse reglene.

Kap. 8 Arvingenes ansvar for avdødes forpliktelser

Advokatforeningen er enig i de foreslåtte endringene og støtter det forhold at arvingenes ansvar begrenses til det de har mottatt i arv.

Den foreslåtte lovendringen på dette området vil trygge arvingenes posisjon og effektivisere bobehandlingen.

Kap. 9 Valg av skifteform

9.2. Vilkårene for privat skifte

Advokatforeningen støtter utvalgets forslag om at man skal gå bort fra vilkåret for privat skifte at minst én av loddeierne må påta seg ansvaret for avdødes forpliktelser. En praktisk hovedregel blir derfor at boet skiftes privat i ethvert tilfelle hvor offentlig skifte ikke begjæres. Offentlig skifte vil dog bli åpnet der privat skifte ikke er begjært innen 60 dager etter dødsfall.

M.h.t. spørsmålet om insolvente dødsboer kan skiftes privat, støtter advokatforeningen utvalgets vurdering. Det åpnes med dette for privat skifte av dødsboer som antas å kunne være insolvente.

9.3. Vilkår for offentlig skifte

Advokatforeningen er enig i at regelen om begjæring av offentlig skifte fungerer bra i dag, og at det derfor ikke er noen grunn til å foreta vesentlige endringer i dagens rettstilstand på dette området.

9.4. Flytende boer

Etter gjeldende rett har de flytende boene vært et problem.

Utvalgets forslag om at offentlig skifte i disse boene kan åpnes ved statlig dekning av skifteomkostninger opp til 50 ganger rettsgebyret synes som en god løsning. Disse boene kan på denne måten bli slutført.

Advokatforeningen støtter forslaget.

Kap. 10 – Gjennomføring av et dødsboskifte

10.1.2 Avtalefrihet

Advokatforeningen støtter ikke forslaget om ikke å foreslå noen generell lempingsregel overfor private skifteavtaler.

Hensynene til konsekvens og harmoni i rettsystemet tilsier innføring av en lempingsregel. Usikkerheten rundt spørsmålet om avtalelovens §36 kan gis generell adgang til helt eller delvis tilsidesettelse av urimelige avtaler om arveoppgjøret er utilfredsstillende. Avtaler om arveoppgjør har stor betydning for den enkelte, og hvor styrkeforholdet mellom partene er skjev kan urimelige avtaler lett oppstå. Lempingsadgang støttes også av at gjenlevende ektefelle har adgang til å påberope seg lemping av avtaler under sammensatt skifte, jf ekteskapsloven §77, jf §65, og da blir det manglende konsekvens om det ikke blir tilsvarende adgang under et arveoppgjør.

Advokatforeningene foreslår at det innføres en lempingsregel.

10.1.3 Hvilke krav prekluderes

Advokatforeningen er under tvil kommet til motsatt resultat enn skiftelovutvalget og mener at reelle hensyn taler for å la preklusjon omfatte eiendomsrett som knytter seg til gjenstander som er i boets besittelse.

Arvinger som i god tro har mottatt eiendeler på skiftet bør være beskyttet mot å måtte gi de tilbake på et senere tidspunkt. Mothensynet om at regelen kan slå uheldig ut for eieren av gjenstanden, antas å være et overgangsfenomen. Regelen om preklusjon vil være oppdragende, en forutsetter at folk på sikt vil melde sin eiendomsrett på lik linje med sine pengekrav.

Advokatforeningen er enig med utvalget at dagens ordning hvorved proklamaet ikke får virkning for tilbakeholdsrett og panterett, bør videreføres.

10.2 Gjennomføring av privat skifte

Advokatforeningen er enig i at det av hensyn til å forbygge og redusere konflikter gis fravelige regler om gjennomføring av det private skiftet. Utgangspunktet om enstemmighet mellom loddeierne om beslutninger er en god veiledning for brukerne av loven.

10.3.3.3 Bostyrekorps

Advokatforeningen er opptatt av at bostyrerens rolle kvalitetssikres samt at det blir en rettferdig tildeling av oppdrag mellom advokater.

Ordningen hvor advokater får tildelt oppdrag fra den enkelte dommer anses lite tilfredsstillende. Departementet burde vurdere om det på tilsvarende vis som innenfor strafferetten, hvor en søker om å bli oppnevnt som fast forsvarer på åremål, bør innføres en ordning hvor man på grunnlag av kvalifikasjoner får rett til å være bostyrer. Ordningen bør åpne opp for rullering slik at nye advokater slipper til.

Advokatforeningen er enig i utvalget at lovregulering av bostyrekorps ikke naturlig hører inn under ny skiftelovgivning. Dette bør reguleres i egen forskrift, som kan hjemles i domstolloven. Utvelgelsen av bostyrerkorpsset bør foretas av Domstoladministrasjonen, på samme måte som for faste forsvarere.

Kap 11 – Loddeier – arving - legatar

11.1 Begrepsbruk

Advokatforeningen er enig i forslaget om at der legatøren skal ha en vesentlig del av formuen, må han gis en loddeiers posisjon. Med rett til innflytelse over bobehandlingen, er det ingen grunn til at legatøren skal få oppfylt sitt legat tidlig i bobehandlingen.

Kap.12 – Materielle spørsmål

12.3 Verdsettelsestidspunktet

Advokatforeningen er enig i at det bør være like regler for private og offentlige skifter.

Advokatforeningen mener, i motsetning til utvalget, at det er nødvendig å lovregulere hvilket verdsettelsestidspunkt som skal legges til grunn ved et dødsboskifte. Skal skiftelovgivningen oppleves som tilgjengelig, presis og konfliktdependende må praktiske viktige regler kodifiseres i lovteksten. Blir ikke arvingene enige om verdien, åpner lovforslaget opp for innhentelse av skiftetakst. I boer hvor det går lang tid og det skjer en stor verdiendring ser en behovet for avklaring av om verdsettelsen skal knyttes opp til verdien på dødsfallstidspunktet, til det tidspunkt arvingene blir enige om hvem som skal få utlagt hvilken eiendel eller til selve utlodningstidspunktet.

Kap.13- Avdøde etterlater seg ektefelle

13.2.3 Gjenlevendes rettigheter hvor avdøde var insolvent

Advokatforeningen er enig i utvalget at det bare er avdødes rådighetsdel av felleseiet som skal anses som avdødes dødsbo. At det ikke skal skje noen overføring av gjenlevendes rådighetsdel er i tråd med ønske om å styrke gjenlevendes posisjon og gjøre det mulig å opprettholde tilvarende levestandard.

Kap. 14 – Dødsbo med arvinger som er mindreårige, umyndiggjort eller som har fått oppnevnt hjelpeverge.

Advokatforeningen er enig i at det vil være mindre behov for særlige regler for beskyttelse av arvinger under vergemål eller med hjelpeverge enn etter gjeldende rett. Dette gjelder særlig som følge av forslaget om at privat skifte kan finne sted uten at det skjer noen overtakelse av ansvaret for avdødes forpliktelser. Representasjonen for den umyndige sikres ved utkastets § 3-9. Forslaget om at også legatar som er umyndig, skal sikres representasjon av verge, støttes.

Kap. 15 – skifte av insolvente dødsboer.

15.4.2 Begrepsbruk

Skiftelovutvalget påpeker betydningen av at insolvens består av to elementer – insuffisiens og illikviditet – og at illikviditet ikke er relevant ved dødsboskifte. Uansett vil dette kan være ukjente / uklare begreper for mange brukere av loven. Det kan derfor på flere måter være klargjørende å unngå begrepet insolvent dødsbo. Lovteksten i utkastets kap. 11 bør derfor kunne endres nettopp for å klargjøre at det her dreier seg om ”dødsbo som ikke er i stand til å oppfylle alle forpliktelsene til avdøde”.

Nødvendigheten av harmonisering med dekningsloven kan ikke være avgjørende for ikke å velge en mer klargjørende lovtekst.

15.5.2.2 Skiftesamlinger – anmeldelse og prøving av fordringer

Advokatforeningen tiltrer forslaget om at det som hovedregel skal innkalles til skiftesamling hvor fordringer skal prøves. Skiftesamlingen vil kunne være et fleksibelt og egnet forum for håndtering av de spørsmålene som oppstår i forbindelse med prøvingen av fordringene. Dette må ses i sammenheng med utvalgets forslag om at det som hovedregel skal avholdes forberedende rettsmøte før det åpnes offentlig skifte. Krav om skiftesamling tilsier at tingretten i insolvenstilfellene ofte bør benytte seg av sin skjønnsmessige adgang til ikke å avholde forberedende rettsmøter.

15.5.2.5 Privat skifte

Advokatforeningen er enig i at privat skiftebehandling kan være dårlig egnet for en forsvarlig behandling av insolvente dødsbo. Forslaget om en lovbestemmelse som oppfordrer arvingene til ikke å skifte slike boer privat, men uten at det oppstilles noe absolutt forbud mot dette, tiltres. Det vil derfor være riktig at privatskiftende arvinger plikter å følge reglene for insolvensbehandling, og at det oppstilles en sanksjon mot arvinger som unnlater å overholde dette ved at det kan pålegges erstatningsansvar ved kreditorskadelige disposisjoner. Advokatforeningen er enig i at arvingene må kunne stå fullt til ansvar for handlinger de selv begår etter alminnelige regler og prinsipper. Et slikt ansvar skjerper arvingenes forpliktelse til å behandle alle kreditorer likt og til å unngå forringelse av kreditorenes dekningsmuligheter.

Kap. 16 – Skifteprosessen

16.5 – Boet som part i prosesser – partsevnen

Utvalgets utredning av boet som part i prosesser er klargjørende. Advokatforeningen støtter den avgrensning som er gjort m.h.t. boet som part i utkastets § 12-5 (1) a), b) og c). Det kan likevel vurderes om det i lovteksten skal gjøres presiseringer i forhold til behandling av "særtilfeller" som er omtalt i utredningen side 150, 2.spalte, selv om 1.ledd ikke er uttømmende.

Kap. 17 – Oppgjøret ved separasjon, skilsmisseoppbør av samboerskap.

17.7.1.2 – Bør det åpnes adgang for ektefeller som har fullstendig særøie ved separasjon og skilsmisse og samboere ved samlivsbrudd å få tvister mellom seg avgjort etter skifteprosessuelle regler?

Advokatforeningen er enig i at forberedende rettsmøte med mulighet for avklaring av tvistepunkter og enighet mellom partene, bør være mulig også for ektefeller med fullstendig særøie og for samboere etter samlivsbrudd. Når dette for felleseiets del har vist seg å være vellykket, med den følge at begjæringen om offentlig skifte ofte trekkes tilbake, bør denne mulighet ikke være stengt for ektefeller med særøie eller samboere. Ønsket om offentlig skifte i disse sakene fordrer at partene er enig i dette. Advokatforeningen slutter seg til dette, da man i tvisteloven har ordningen med rettsmekling som gir dommer og parter en større mulighet til å forhandle frem en løsning enn det man kan få til et saksforberedende rettsmøte.

17.7.1.3 – Bør det åpnes adgang til offentlig skifte av formuen til ektefeller som har fullstendig særøie eller formuen til samboere ved samlivsbrudd?

Advokatforeningen er enig i at behovet svekkes noe av at den nye tvisteloven har innført mekanismer som bidrar til en effektiv og fleksibel tvisteløsning både gjennom reglene om rettsmegling / utenrettslig megling og småkravsprosess. På den annen side vil vilkårene for småkravsprosess ofte ikke være oppfylt på dette rettsområde. Advokatforeningen er derfor enig i at det kan hensiktsmessig å gi partene adgang til å velge tvisteløsning etter egne skifteregler ved at det skal kunne begjæres offentlig skifte ved delingen av formuen ved opphøret av samboerskap og ved skilsmisse, separasjon mv. når ektefellene har fullstendig særøie. Advokatforeningen er enig i at grunner for at åpning av offentlig skifte av formuen til ektefeller med særøie og mellom samboere skal være betinget av at begge parter er enige om det, slik utvalget foreslår, jfr. ordningen med rettsmekling som nevnt i avsnittet ovenfor.

17.10 Skifteprosessuelle spørsmål – skiftetvister.

Advokatforeningen er enig i forslaget om at familiesaker ikke bør være gjenstand for forliksrådets behandling ut fra de begrunnelser som er gitt i utredningen side 163, 1. og 2 spalte.

Kap. 18 – Internasjonal-privatrettslige spørsmål

Advokatforeningen savner at det ikke er fastsatt regler om internasjonal-privatrettslige spørsmål. Behovet for slike regler er stadig større på bakgrunn av alle de nordmenn som skaffer seg eiendom i utland og at flere gifter seg med utlendinger. Tvister om arveoppgjør og bodeling mellom ektefeller i slike saker øker, og Advokatforeningen mener at det haster med å få fastsatt bestemmelser om hvor langt en norsk avgjørelse rekker i utlandet og også om en utenlandsk avgjørelse av dette saksforhold er gyldig her.

Da det er forholdsvis få land som har ordningen med privat skifte av boer, er det ønskelig at det kan etableres en ordning med en offentlig bekreftelse av at den private skifteavtalen er gyldig og rettskraftig, slik at den kan brukes som legitimasjon for bl.a. å få hjemmel til eiendom i utlandet.

Kap. 19 – Enkeltspørsmål regulert i andre lover enn skifteloven.

19.1 - Lov om forsvunne personer.

Advokatforeningen støtter utvalgets forslag til ny lov og bemerker at loven er bygget opp på en sammenhengende måte som gjør at den er lett å følge. Advokatforeningen støtter også forslaget om at sak om dødsformodning skal rettes som en begjæring til retten og ikke, som nå, ved å saksøke den forsvunne med stevning.

19.2 – Avkorting i arv – arveforskudd

Advokatforeningen støtter forslaget om at når gave til livsarving skal avkortes i vedkommendes arvelodd, skal beløpet tas med i beregningen av gjenlevende ektefelles boslodd og hva arvelater kan disponere over ved testament.

19.3 – Gjensidige testamenter – tilbakekall og endring

Advokatforeningen støtter forslaget om at gjenlevende uavhengig av eventuelle sekundært innsatte arvinger fritt kan disponere over sin del av eiendelene, med mindre annet særskilt fremgår av testamentet.

19.4 – Arveloven § 72 – arvefall ved samtidig eller ukjent dødsrekkefølge.

Advokatforeningen er enig utvalgets konklusjon om at ingen av arvingene har overlevd hverandre, hvis de dør i samme ulykke.

19.5 – Arveloven § 73 – tap av arverett.

Advokatforeningen er enig i at avgjørelsen om tap av arverett skal skje ved dom.

19.6 - Registrering av testamenter.

Advokatforeningen synes det er motsetning mellom kravet om innlevering av originalt testament og muligheten til å levere inn testamentet i lukket konvolutt med beskjed om at det skal oppbevares slik. Kontroll omkring originalitet bør sikres.

19.6.4.4 – Utlevering av testamenter

Advokatforeningen mener at det må etableres en ordning om at et innlevert testament blir sendt i post på en sikker måte til testator eller den advokat han ber det blir sendt til. Et testament kan leveres inn i alle tingretter i landet, og det er tungvindt for testator om han må hente det der det er levert dersom han er flyttet fra området.

19.6.4.6.8 – Erstatningsansvar for staten.

Advokatforeningen støtter forslaget om at unnlattelse av å legge frem et innlevert testament må føre til erstatningsansvar for staten.

Kap 20 – Økonomiske og administrative konsekvenser

Advokatforeningen er enig i at de foreslåtte endringer ikke betyr noen særlig endring av kostnader vedrørende behandlingen av skifte enten det foregår offentlig eller privat i forhold til de kostnader slik behandling krever i dag.

For partene i skiftesaker kan enkelte av de foreslåtte endringer føre til at det økonomiske resultatet kan bli annerledes enn reglene i dag gir. Advokatforeningen støtter de forslag dette gjelder for og det vises til uttalelser vedr. dette i de enkelte kapitler.

Kap. 21 – Merknader til de enkelte bestemmelser

21.1 – Forslag til lov om dødsboskifte

Se bemerkninger foran under de enkelte kapitler

21.2 – Forslag til lov om forsvunne personer

Se bemerkninger foran i kapitel 19.1.

21.3 – Forslag til endringer i lov 3. mars.1972 nr. 5 om arv m.m.

Arveloven § 2, 3. ledd

Skiftelovutvalget foreslår prinsipalt å utelate besteforeldres eller deres livsarvinger som arving dersom avdøde dør uten livsarvinger og en av foreldrene er død uten å etterlate seg livsarvinger. Subsidiært foreslås det at dersom arvelater var under 18 år og under de samme forutsetninger, at halve arven skal gå til besteforeldre eller deres livsarvinger dersom foreldrene ikke var gift eller samboere da den første døde.

Advokatforeningen støtter skiftelovutvalgets prinsipale forslag, idet det synes unaturlig å ha forskjellige regler avhengig av om arvelater var over eller under 18 år ved dødsfallet.

Advokatforeningen er enig i at det kan spørres om dette er en god regel, men den faller utenfor mandatet å vurdere endringer i bestemmelsen. Derfor diskutere heller ikke Advokatforeningen ytterligere denne bestemmelse.

Kapittel XIV A Materielle regler om dødsbobehandlingen.

Advokatforeningen er enig i at det er fornuftig å flytte reglene om salgsrett og naturalutlegg til arveloven i eget avsnitt i arveloven.

Arveloven § 76

Advokatforeningen bemerker at det på s. 287 i NOU'en gis uttrykk for at det ikke burde innføres begrepet loddeier i arveloven fordi det ikke er brukt tidligere. Men i den foreslåtte lovtekst er loddeier benyttet, jfr. arvel. § 76 c, siste legg og § 76 d, 2. ledd. Advokatforeningen anbefaler at reglene harmoniseres.

Arveloven § 76 c – gjenlevende ektefelles uttaksrett.

Advokatforeningen støtter utvalgets forslag med å gi ektefellen rett til å ta over avdødes særreieeiendeler og at det er arvingene som må begrunne at det foreligger særlige grunner til at ektefellen ikke skal kunne overta slike eiendeler.

Arveloven § 76 e – verdsettelsestidspunktet.

Advokatforeningen støtter utvalgets forslag om at eiendeler verdsettes på samme tidspunkt uavhengig av skifteform.

21.4 – Forslag til endringer i lov 4. juli 1991 nr. 45 om rett til felles bolig og innbo når husstandsfellesskap opphører

Advokatforeningen støtter forslaget om at visse sameierrettslige spørsmål mellom samboere kan behandles etter reglene om skifte av felleseieskifte mellom ektefeller, og at det tas inn bestemmelser om dette i husstandsfellesskapsloven, herunder at det kan begjæres offentlig skifte

av disse gjenstander dersom partene er enig i dette.

21.5 – Forslag til endringer i lov 4. juli 1991 nr 47 om ekteskap.

Advokatforeningen støtter utvalgets forslag om å legge de prosessuelle reglene om oppgjøret ved separasjon og skilsmisse inn i ekteskapsloven. Likeledes støttes forslaget om at det gis adgang til å begjære offentlig skifte av særreieverdier dersom partene er enige om dette.

21.6 - Forslag til endring i lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).

Forslaget til endring av § 6-2 første ledd bokstav a støttes og støtter forslaget om å presisere i lovteksten at unntaket fra forliksmekling gjelder også for saker som bare gjelder det økonomiske oppgjøret etter samlivsbrudd.

Vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær